

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
*IV Міжвузівської студентської
наукової конференції***

20 травня 2020 року

Харків 2020

УДК 330
ББК 65.0
Т33

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І.Ф. – ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л.П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І.В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Гуцан Т.Г. – доцент кафедри економічної теорії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Мельникова О.В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Власенко Я.В. – член Ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, магістрант 1 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол № 3 від 15 травня 2020 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали IV Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2020 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2020. – 205 с.

У збірці представлено матеріали IV Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, проблеми оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, теоретичні та практичні аспекти розвитку менеджменту та маркетингу в Україні.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори та їх наукові керівники.

УДК 330
ББК 65.0

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	7
Катречко А. В. КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА: ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ	7
Кривенцова В. Г. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	11
Сидоренко М. О. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	15
Біловус Р. В. АКТУАЛІЗАЦІЯ МЕТОДИК ОЦІНКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	17
Ільченко А. Р. ІТ-СТАРТАПИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	23
Крилова К. І. КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	28
Репецька Ю. О. УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНИ	32
Міжерицький В. А. ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	36
Єрмоленко К.-А. В. ВПЛИВ ВИРОБНИЦТВА НА ЕКОЛОГІЮ КРАЇНИ	40
Борисенко В. О. ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ І БЕЗРОБІТТЯ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	44
Ріпчанська К. Р. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ, ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ СКЛАДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	47
Таран О. Г. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ	51
Чупир Ю. В. ЗОВНІШНЯ МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	55
Деркач В. В. АНАЛІЗ ПРИЧИН ТА СУЧАСНИХ НАПРЯМІВ ЗОВНІШНЬОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ	58

Міжерицький Владислав Андрійович
ХНПУ імені Г.С.Сковороди,
юридичний факультет, спеціальність «Економіка», 2 курс, 24 група
Науковий керівник – к.е н., професор кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Радченко Л. П.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Тіньова економіка в Україні є однією з найбільших перешкод розвитку конкурентоспроможності країни, зростання соціальних стандартів життя населення та інтеграції в європейське співтовариство. Вона є відображенням активної криміналізації економічних процесів, високої корумпованості органів державної влади та низької правової і податкової культури юридичних і фізичних осіб. Вирішення цих проблем — серйозний виклик Україні після політичних змін у 2013-2014рр.

Важливим макроекономічним показником є рівень тінізації економіки, який визначається відношенням обсягу ВВП, створеного у тіньовому (неофіційному) секторі економіки, до офіційного обсягу створеного у країні валового внутрішнього продукту.

З проблемами присутності тіньової економіки стикаються майже всі країни світу. В одних її обсяги фіксуються на рівні, що не має значного впливу на економіку, а в інших — є свідченням існування відтворювальної системи тіньових економічних відносин. До другої категорії, на жаль, відноситься Україна. Найвищими темпами тіньова економіка в Україні розвивалася у 1994 - 1998 роках, коли її обсяги сягали 65% офіційного ВВП. В останні роки обсяги тіньової економіки за різними джерелами фіксуються на рівні 20-50% ВВП [1, с.53]. Офіційні дані Держкомстату щодо тіньової економіки в Україні, на думку окремих експертів, є заниженими. Так, відповідно до розрахунків Міністерства економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України обсяг тіньової економіки в Україні у 2010 р. складав 38%, а в 2018 р. він знизився до 30% ВВП [2]. Зазначений показник розраховується різними методами, які враховують розбіжності в таких показниках: між доходами та витратами

населення; динамікою готівки в обігу та обсягами виробництва; використанням електроенергії та обсягами виробництва; динамікою цін факторів виробництва, готової продукції та рентабельністю виробництва [1].

Пріоритетами та основними шляхами детінізації економіки повинні стати: подальша реалізація економічних реформ; детінізація фінансових потоків; легалізація ринку праці [4].

У здійсненні економічних реформ, посиленні ринкового регулювання економіки, проведенні антикорупційних перетворень важливе значення мають наступні напрямки:

1. Впровадження системи регулювання економіки з новою структурою та принципами. Реформування повинні зазнати органи влади та регуляторні акти, які сприяють надмірній бюрократизації. Підвищення ефективності роботи державних органів та покращення законодавчого забезпечення підприємницької діяльності дозволить значно зменшити стимули до тіньової діяльності.
2. Проведення антикорупційної реформи можливе лише за допомогою великої кількості заходів. Найбільші зусилля повинні бути направлені на інституційну реформу та законодавче забезпечення системи спеціалізованих заходів профілактики корупції, а також покарання за корупційні дії.
3. Покращення ІТ-інфраструктури державного управління — впровадження нових інформаційних систем в державному апараті вбиває корупцію і скорочує цей апарат.
4. Підвищення рівня довіри бізнесу до держави і навпаки можливе при застосуванні стимулів: зменшення кількості перевірок, скорочення часу на проведення реєстрації, отримання ліцензій, сертифікатів та інших документів, створення рівних умов підприємницької діяльності для усіх суб'єктів господарювання.

Детінізація фінансових потоків та здійснення податкової реформи мають бути направлені на забезпечення всім суб'єктам господарювання однакових

умов оподаткування, зменшення податкового навантаження, забезпечення стабільності державних фінансів, що потребує таких змін:

1. Провести податкову амністію на основі прозорої та чіткої процедури, що дозволить підвищити довіру бізнесу до держави та держави до бізнесу та збільшити надходження до державного бюджету;
2. Збільшити роль електронних систем в адмініструванні податків, що дозволить зменшити фізичний контакт податківців з платниками податків і покращить прозорість податкового контролю;
3. Зменшити податкове навантаження та скоротити кількість обов'язкових платежів, що забезпечить рівні умови для всіх платників податків і скоротить стимули до зменшення випадків мінімізації податкових зобов'язань;
4. Реформувати спрощену систему, щоб вона включала лише дійсно малі підприємства, а не була інструментом для тінізації фінансових потоків;
5. Вирішити проблеми заборгованості із повернення ПДВ для підтримки експорту та підвищення довіри бізнесу до держави;
6. Здійснити реформу банківської системи з урахуванням внесення змін до законодавства щодо забезпечення розкриття інформації про кінцевих власників банків та небанківських фінансових установ; підвищення прозорості діяльності Національного банку України щодо рефінансування банків, гнучкого валютного курсоутворення; відмови від націоналізованих банків, що є комерційно життєздатними і можуть бути продані за справедливою вартістю; протидії відпливу вітчизняного капіталу до країн з низьким рівнем податків, розбудови ефективної системи повернення з-за кордону коштів та активів, отриманих злочинним шляхом.

Детінізація ринку праці можлива разом із реформою пенсійної системи. Наявна система пенсійного забезпечення не створює стимулів для детінізації ринку праці: відрахування до пенсійного фонду є надто високими на тлі незадовільної системи пенсійного забезпечення. Основною причиною цього є те, що пенсійна система України значною мірою ґрунтується на радянських

принципах і є неефективною. Наслідком цього є значні видатки з державного бюджету на постійне покриття дефіциту Пенсійного фонду та високі пільги для деяких категорій пенсіонерів на тлі низьких пенсій для більшості пенсіонерів. Для працівників важливим є перерозподіл податкового навантаження між працівником та роботодавцем, зменшення податкового навантаження.

Отже, детінізація економіки України можлива шляхом створення сприятливих умов для легальної економічної діяльності на основі максимального урахування інтересів суб'єктів господарювання, проведення послідовної державної політики, яка б законодавчо гарантувала недоторканність легалізованого капіталу некримінального походження, здійснення цілої низки радикальних політичних, економічних, правових, організаційних та силових заходів національного рівня.

Список використаних джерел:

1. Макроекономіка. Навчальний посібник. Колектив авторів-укладачів: О.Г.Бакланова, О.О.Брагарник, С.О.Даниліна, В.Д.Мужайло та ін./За загальн. ред. д.е.н, проф. М.І.Зверякова. Одеса: 2015, 267с. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/nr_2015.pdf
2. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2018 році.- URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-0e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki>
3. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації / За ред. З. С. Варналія. – К.: НІСД, 2006. – 576 с.
4. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання: аналіт. доп. Т. А. Тищук, Ю. М. Харазішвілі, О. В. Іванов; за заг. ред. Л. Я. Жаліла. – К.: НІСД, 2011. – 96 с.